

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313768 Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic	OB	0	1

Professor de contacte

Nom: Montserrat Claveria Nadal

Correu electrònic: Montserrat.Claveria@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Els treballs d'aquest mòdul es poden presentar en català, castellà, italià, francès i anglès. A classe es parlarà en català i castellà.

Equip docent

Montserrat Claveria Nadal

Félix Ibáñez Fanes

Rafael Cornudella Carré

Eduardo Carrero Santamaria

Equip docent extern a la UAB

Alberto Velasco González

Anna Castellano

Carme Aixalà

Prerequisits

Cap.

Objectius

El programa del Mòdul 1 té un caràcter investigador i constitueix el primer pilar del curs pel que fa a la iniciació a la recerca. El mòdul s'articula a l'entorn de 4 seminaris centrats en un tema d'estudi. L'objectiu dels seminaris consisteix a acostar l'estudiant al procés de "fabricació" de la recerca en matèria artística; s'examinen les seves fases, metodologies, fonts i tècniques, així com la diversitat de punts de vista que entren en joc o cal tenir en compte en un procés d'investigació.

Competències

- Avaluar d'una manera realista i honesta el grau de rigor del treball propi.

- Conèixer i comprendre els sistemes d'anàlisi propis i aliens de la investigació del patrimoni artístic, la teoria i la història de l'art.
- Definir, projectar, planificar i elaborar un treball d'investigació de l'àmbit de la història de l'art i del patrimoni artístic, crític, amb aportacions originals i seguint els paràmetres científics actuals.
- Discriminar entre investigació rellevant i divulgació cultural.
- Organitzar el temps i els recursos propis en el desenvolupament de projectes d'investigació: establir objectius, temporització i compromisos d'actuació.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, encara que sigui incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Reconstruir i analitzar críticament les posicions dels principals investigadors actuals del patrimoni artístic, utilitzant les categories i el lèxic que els caracteritzen.
- Sintetitzar i integrar de manera sistemàtica els principals elements d'informació significativa per a l'activitat investigadora i professional.
- Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar d'una manera realista i honesta el grau de rigor del treball propi.
2. Conèixer disciplines, així com mètodes i tècniques d'anàlisi per a la interpretació del patrimoni artístic, com ara la paleografia, l'epigrafia, l'arqueometria i les diferents anàlisis usades pel restaurador.
3. Conèixer els tipus d'argumentació i les maneres de presentar els resultats d'altres investigadors de manera que siguin útils per a l'enfocament i desenvolupament de la investigació pròpia.
4. Discriminar entre investigació rellevant i divulgació cultural.
5. Distingir mètodes d'anàlisi practicats per l'historiador de l'art per a l'estudi i la interpretació del patrimoni artístic, com ara el formal, l'estilístic, l'iconogràfic i el comparatiu.
6. Dur a terme un projecte de treball d'investigació de manera ben argumentada i planificada.
7. Identificar les principals metodologies pròpies i alienes necessàries per desenvolupar un treball d'investigació.
8. Interpretar les obres d'art d'una manera integral.
9. Organitzar el temps i els recursos propis en el desenvolupament de projectes d'investigació: establir objectius, temporització i compromisos d'actuació.
10. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
11. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, encara que sigui incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
12. Sintetitzar i integrar de manera sistemàtica els principals elements d'informació significativa per a l'activitat investigadora i professional.
13. Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Continguts

Seminari 1

Tema: La ciutat medieval des d'una perspectiva patrimonial. Urbanisme i ús social de l'espai.

Professor: Eduardo Carrero Santamaría (UAB)

1. La ciutat medieval. De Carcassona a la realitat històrica impossible.
Definició de paisatge urbà. Història de l'art i patrimoni urbà. La invenció contemporània de la ciutat

- medieval. Urbanisme medieval al segle XIX. La gestió del patrimoni urbà al començament del segle XXI: Ciutat medieval i turisme. Urbanisme paràmetres de vida social i convivència
2. Planificació i generació. Elements de la ciutat medieval. Muralls i defenses. Trama urbana i parcel·lari. Infraestructures urbanes. Edificis significatius. L'ordenació social de l'espai. Urbanisme i minories socials.
  3. Urbanisme i patrimoni immaterial
Urbanisme i escenari festiu El calendari litúrgic. Preparar la ciutat per a la festa: espai, instal·lacions, arquitectures efímeres. Les grans processons. Les entrades reials.
  4. Lleida a la Baixa Edat Mitjana, la gran ciutat de Ponent. Dr. Alberto Velasco González (Museu de Lleida, Diocesa i Comarcal)
  5. Visita a la ciutat de Barcelona. MUHBA, Gòtic i Born.

Seminari 2

Tema: El monestir de Pedralbes del segle XIV al segle XVI: recerca i difusió sobre el monument i dels seus bens artístics mobles

Professor: Rafael Cornudella (UAB)

1. La construcció del complex monàstic: certeses i incerteses. El monument funerari d'Elisenda de Montcada i l'escultura del segle XIV. (R. Cornudella)
2. Pintura mural del segle XIV: El Mestre italià de Pedralbes i la qüestió Ferrer Bassa. (R. Cornudella)
3. Primera visita al monestir. Recorregut pel monestir (R. Cornudella) i visita a l'exposició Murals sota la lupa (Lídia Font i Rosa Senserrich)
4. La pintura sobre taula dels segles XIV i XV: noves perspectives sobre un patrimoni entre la desaparició i la dispersió, dels Serra a Bernat Martorell (R. Cornudella)
5. La pintura i l'escultura del segle XVI: el fenomen de la importació i la producció local: aportacions recents (R. Cornudella)
6. Segona visita al monestir: l'exposició Tresors del Monestir i la posada en valor d'un patrimoni històric (R. Cornudella / Marià Carbonell)

Seminari 3

Tema: Picasso i l'escriptura

Professor: Fèlix Fanés (UAB)

Amb aquestes sessions es vol familiaritzar l'estudiant amb la preparació d'exposicions a partir de la investigació d'un tema original (o amb aspectes encara inexplorats). Per això s'ha triat l'obra de teatre, *Le Désir attrapé par la queue* (El desig atrapat per la cua), que Pablo Picasso va escriure entre el 14 i el 17 de gener de 1941, una de les peces més atractives de la seva no gens menor producció literària, iniciada el 1935.

1. Picasso i l'escriptura: poesia i teatre. El llenguatge pictòric de Picasso des de la segona meitat dels 30 fins al començament dels 40. Presentació de l'obra de teatre *Le Désir attrapé par la queue*.
2. Anàlisi i discussió de *Le Désir attrapé par la queue*. Les representacions. Com plantejar una exposició a partir d'una recerca. Com convertir conceptes en imatges. L'espai en tant que narració. L'espai com a suport. Peces i tipus de peces. Paper dels textos i el catàleg.
3. Proposta d'exposició. Anàlisi i discussió.

- **Sessions de seguiment del projecte del treball de fi de Màster.**

Professora : Montserrat Claveria.

Activitat complementària: Jornada dedicada a l'Exposició, Dones silenciades: el llegat de Sor Eulàlia Anzizu al Monestir de Pedralbes (1868-1916). Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, 16 de desembre.

Metodologia

Classes expositives, conferències i visites a conjunts artístics. Es valorarà la participació dels estudiants a classe.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Conferències i visites a conjunts artístics.	16	0,64	3, 8, 10, 11, 13

Avaluació

Assistència i participació activa als seminaris 30 %

Presentació escrita del primer Guó del projecte del Treball de fi de màster elaborat amb la supervisió del tutor del treball 70 %.

El projecte ha de contenir:

1. Una presentació dels objectius, les raons de la tria del tema i les preguntes que us formuleu d'entrada..
2. Un **primer guió del treball**, és a dir, un primer esquema raonat del treball, un primer espòs on constin els aspectes que voleu tractar en el vostre treball. Per elaborar aquest primer guió comptareu amb l'assessorament dels vostres tutors. Naturalment, a mida que avanceu en la recerca, podeu modificar determinats aspectes del guió inicial.
3. Un primer recull de les fonts que esteu consultant o heu de consultar per realitzar el treball. En funció de la temàtica del vostre treball, aquestes fonts poden ser de moltes menes: bibliogràfiques, arxivístiques, videogràfiques, fotogràfiques, entrevistes a persones, etc-.
4. Finalment el projecte ha de comptar també amb una planificació, en la que exposeu com heu anat organitzant el treball des del principi i com penseu desenvolupar les diferents tasques que us queden per fer fins a la conclusió del treball. Recomanem que feu la planificació més detallada i precisa possible.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa als seminaris	30 %	279	11,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Presentació escrita del projecte del treball de fi de màster	70 %	5	0,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Seminari 1

Tema: La ciutat medieval des d'una perspectiva patrimonial. Urbanisme i ús social de l'espai.

Bibliografía bàsica:

Catàlegs urbans i patrimoni inmaterial:

Los catálogos urbanísticos: aspectos jurídicos, metodológicos y de gestión, coord. M. R. Alonso Ibáñez, Oviedo: Universidad de Oviedo, 2004.

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=es&pg=00002>

Teoria i història:

Arquitectura y liturgia. El contexto artístico de las consuetas catedralicias de la Corona de Aragón, coord. E. Carrero, Palma de Mallorca: Objeto perdido, 2014.

María Asenjo González, Las ciudades en el Occidente medieval, Madrid: Arco Libros, 1996.

El Corpus, rito, música y escena, Madrid: Comunidad de Madrid, 2004.

Georges Jehel y Philippe Racinet, La ciudad medieval. Del Occidente cristiano al Oriente musulmán (siglos V-XV), Barcelona: Omega, 1999.

Francesc Massip Bonet, La monarquía en escena. Teatro, fiesta y espectáculo del poder en los reinos ibéricos de Jaume el Conquistador al Príncipe Carlos, Madrid, Comunidad de Madrid, 2003.

Rito, música y escena en Semana Santa, Madrid: Comunidad de Madrid, 1994.

Juan Ruiz Jiménez, Paisajes sonoros de Andalucía, ca. 1200-ca. 1800, <http://www.historicalsoundscapes.com/>

* La bibliografía de la resta de seminaris l'oferirà cada professor a l'inici de les seves classes.